

KIRK YIL SONRA

Behiç ATA

Cumhuriyet tarihimizin ilk kadın avukatlarından Nuray Gül, dün sabah evinde ölü bulundu...”

Keman sustu. Uzun zamandır içim cız etmiyordu, iyi oldu. Peynir tabağını itip masa örtüsü niyetine kullanılan gazeteye iyice eğildim. Ne zamanın gazetesi? Maaşı dün çektim, bugün ayın on altısı. Altı aydan fazla olmuş haber çikalı.

Canım sıkıldı, arkama yaslandım. Yağı üzerinde donmuş köfteler gözüme fevkalade iğrenç gözüktü. Kemancı Nuri Bey demlenme molası verip kemanı bir köşeye bırakınca, devrilmiş bir bardaktan yayılır gibi yayılan uğultu, tahammül sınırlarımı zorlamaya başladı. Boğulacak gibi oldum. Kalkıp gitmek istedim. Dışarıda bir kar yağıyor ki, nasıl. Maide’ye ne derim? Eve erken gidersem şüphelenir. Tüm gece başımın etini yer. Gene kimle kavga ettin der. Kavga etmek, onu kimseyle kavga etmediğime inandırmaktan daha az belalı bir iş... Çok sever böyle karlı kış akşamlarını. Pencere kenarındaki atmaya kıyamadığı koltuğuna oturmuş, torunlara bir şeyler öriyordur şimdi. Radyoyu kısık sesle bir kanala ayarlar, ara sıra eşlik eder, ara sıra aklına gelen bir şeye güler, sinirlenir, söylenir. Örgüden gözleri yorulunca kafasını çevirip sokağı izler. Beni şimdi erkenden sokağın başında görürse evden içeri giresiye kadar kendi kendine neler düşünür neler.

Ara sıra sarhoş kakhahalarıyla kesilen Maide hayalim, kemancı Nuri Bey’in demlenme molasını kısa kesip çalmaya yeniden başlamasıyla son buldu. Tadı tuzu kalmadı buranın. Eskiden olacak da ben bu masada böyle bir başıma oturacağım, mümkün mü? Kapıdan geçen, içeriye bir selam vermeden geçmezdi. Mahalle imamımız Efrahim Bey bile camının önünden geçerken içeriye dönüp hem güler hem kafasıyla selam verirdi. Arabacı Durali, ben ve birkaç arkadaş, cuma günleri namaza gider, aklımızca o selamına karşılık verirdik. Arabacı Durali, akşama kadar şehrin o ucundan bu ucuna bir şeyler taşırdı. Yorgun argın kendini buraya atar, gelir karşıma otururdu. Bazen kendi kendine bir şeyler mırıldanır, “Satacam beyamca, vallahi satıp savıp başka iş yapacam.” diye iç alışverişinin sonuç cümlesini bana sesli olarak söyledi. İki atı vardı. Birinin sağ, birinin sol gözü kördü. “Yan yana bağlayınca sorun olmuyor beyamca, birinin görmediğini diğeri görüyor.” derdi. İki sene evvel arabadan düştü, beli kırıldı. Şimdi belden aşağısı tutmuyor.

Meyhane sahibinin oğlu Tevfik, sobaya odun attı. Saat henüz on. Daha bir sürü insan gelir gider. Babası Muhsin, yalnızca sabahları uğrayıp önceki gecenin hasılatını

cebine atıyor. Muhsin Bey, diplomasız âlimdir. Eskiden sırf onu dinlemek için gelirdim. Gece birden, ikiden sonra bize anılarını anlatırdı, gül gül ölürdük. Komik olduklarından değil, gülmek istediğimiz için gülerdik. Hele bazı anıları vardı ki yaşanmadığı besbeliydi. Çoğu zaman unuttur, bazı anlattıklarını defalarca anlatırdı. Her anlatışında üzerine aklına o sıra gelen komik bir detay daha iliştiyordu. Meyhanenin müdavimleri aradaki farkları hemen tespit eder, Muhsin Bey'in anlattığına daha bir manalı gülerdi.

Tevfik, ona baktığımı görünce yanıma geldi. Tabağımdaki donmuş köfteleri görüp “Soğutmuşsunuz abi, yeniliyim mi?” dedi. Yüzüne biraz asabi bakışım herhâlde ki “Hayırdır abi, bir kusurumuz mu oldu?” diye ilave etti. “Meyhanede gazetenin işi ne Tevfik?” dedim. Tevfik, bu masa örtülerini o kadar benimsemiş ki alık bir ifadeyle “Hani?” dedi. Masaya vurup, “Aha!” dedim. Yüzü normal hâline döndü. “Müşteri kalkınca toplayıp atıyoruz abi, tertemiz iş.” dedi. Güldü, gülmedim. “Köfte?” diye can çekişir gibi sordu. Kafamla reddettim, dönüp gitti.

Bakmamaya çalışsam da gözüm habere kayıyor. Bir de resmini koymuşlar. Aynı gençliğindeki gibi; fazladan bir güzelliği yok fakat çirkin de değil. Bir şey anlatırken elini kolunu kullanışı, anlattığı şeyi yeniden yaşar gibi anlatması, hele hele hiç beklemediği bir anda adıyla seslenince dönüp İnci Küpeli Kız şaşkınlığında bakması gözümün önüne geliyor, gülüyorum. Gülmem, patron masasına yeni ilişmiş Tevfik'le göz göze geldiğim zamana denk gelince ona gülüyorum zannediyor, o da bana gülüyor. Yeniden ciddileşiyorum. Peynir tabağını haberin üzerine çekip hiç görmemiş gibi yapmaya gayret ediyorum. Ne mümkün? Onu boğmaya çalışıyor gibi kendimi suçlu hissedip tabağı resminin üzerinden alelacele çekiyorum. Şu dakikadan sonra gecem zaten zehir. Burada durmamın bir amacı, yok yere arabacı Durali'yi falan hatırlayıp zihnimi meşgul etmeye çalışmanın bir anlamı yok. Üzgünken içemem ki ben. Benimki de böyle bir terslik işte.

Oturduğum sandalye, önümdeki masa, sigara kokusu, kahkahalar ve daha bir sürü şey; dayanılmaz, boğucu bir hâl aldı. Apar topar paltomu giydim, mekânın en dibindeki Tevfik'in yanına gidip hesabı ödedim. Bir yandan da buradan çıkınca nasıl vakit öldüreceğimi, nerelerde oyalanacağımı düşünüyordum. Tevfik parayı aldığı sırada yüzüme utanarak bakıyordu. Suçunu bilmediği hâlde kendini affettirmek ister gibiydi. Bana kapıya kadar eşlik etti. Ardından kapıyı kapatacağı zaman gayet sıkıntılı bir sesle “Şu masa örtüsü meselesini... Babama dedim ama, babamı biliyorsun işte...” dedi. Güldüm. “Allah da seni güldürsün Tevfik.” dedim. Mutlu oldu. İyi akşamlar diledik birbirimize. Kapıyı kapattı, yerine doğru yürüdü. Camın dışından, biraz önce oturduğum masaya baktım. Uzun zamandır bu kadar zor yutkunmamıştım, iyi oldu.

Durali'ye uğramalı. Karısı on beş günde bir bizim eve temizliğe geliyor. Onun parasını veririm. Bakkal daha kapatmamıştır. Onunla da alacağı vereceği konuşur, torunların alıp deftere yazdırdığı şeylere itiraz eder, yahut itirazsız ödesem de bir gözümü defter üzerinde hâlâ hesap yapıyormuş gibi göstererek adamcağızını uyuz ederim. Böyle böyle vakit geçer. Bir iki saat sonra Maide'nin karşısına çıkabilirim. Ancak o zaman bir şey demez. Maide... Evlilik teklifimi kabul eden ilk kadın. Gençliğinde ne çok benzerdi Nuray'a...